■ سال بیست‌وهشتم ■ شماره ۷۹۶۷ ■ پنجشنبه ■ ۶ مرداد ۱۴۰۱

ایران

صاحب امتیاز:
خبرگزاری جمهوری اسلامی
سردبیر: کمیل نقی‌پور

تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی / نشانی: تهران خیابان خرمشهر،شماره ۲۰۸
صندوق پستی: ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵ / امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰
چاپ: چاپخانه‌های همشهری
سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
تهران خیابان خرمشهر شماره ۱۶ / پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ (۰۲۱)
انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران: ۵-۸۸۵۴۸۸۹۲
http://irannewspaper.ir

اذان ظهر ۱۳/۱۱ | اذان مغرب ۲۰/۳۲ | نیمه شب شرعی ۰۰/۲۲ | اذان صبح فردا ۴/۳۲ | طلوع آفتاب فردا ۶/۱۰

سخن روز

امام موسی کاظم علیه السلام:
خدای متعال تنها تربت کربلا را برای شیعیان و دوستان ما شفا قرار داده است.
جامع الاحادیث الشیعه، ج ۱۲، ص ۵۳۳

نـــگاره
رضا بدرالسما

به مناسبت روز آموزش فنی و حرفه‌ای

هنرمندان در فضای مجازی

اهالی فرهنگ و هنر همچنان با اشتراک گذاشتن کارهای خود در صفحه مجازی، فعالیت این روزهایشان را با مخاطبان‌شان به اشتراک می‌گذارند.

هوشنگ کامکار، استاد پیشکسوت موسیقی قطعه‌ای منتشر کرده با عنوان حجاب چهره جان با شعری از حافظ به آهنگسازی هوشنگ کامکار «حجاب چهره جان می‌شود غبار تنم / خوشا دمی که از آن چهره پرده برفکنم»
و در این باره نوشته: «اثری است که سال‌ها پیش برای ارکسترسمفونیک و سازهای ایرانی روی شعر حافظ نوشتم. در سال۹۷ به پیشنهاد سیاوش کامکار پسر پشنگ، برادرم، قرار شد برخی از آثار من برای ارکستر ایرانی تنظیم و توسط گروه ژاو در تالار وحدت اجرا شود. این برنامه و توجه جوانان هنرمند ایران زمین به آثارم، برای من بسیار ارزشمند بود و قوت قلب بسیاری به من داد. قطعه‌ای که می‌شنوید، با حضور هنرمندانه گروه ژاو و خوانندگی صبا دخترم و امیرناصر رنجبر و تهیه کنندگی گروه هفدانگ در همان سال تولید شده است.»

بهزاد عبدی، آهنگساز ایرانی به نمایش «دیو و دلبر» اشاره کرده که امروز ۶ مرداد ماه آخرین اجرای خود را روی صحنه می‌برد «کمتر ازیک ساعت مانده به اجرای «دیو و دلبر» دوست عزیزم، فرزام شکاری، خبر داد که بازیگر نقش موریس، با بازی کامران جهانبانی، به علت کرونا قادر به حضور در صحنه نیست. این بود که تصمیم گرفتم لباس موریس را بپوشم و خودم وارد صحنه شوم و دو شب به روی صحنه رفتم. البته که دوستان من می‌دانند تئاتر اگر اولویت اول هنری من نباشد کم از موسیقی ندارد. به هر روی اتفاق افتاد و نمایش دو شب با بازی و خوانندگی من در نقش موریس با تمام استرس‌ها، نقص‌ها و شاید خوبی‌هایش به روی صحنه رفت. این شانس را هم داشتم که علیرضا صفرنژاد عزیز، این عکس‌های زیبا را برداشته است. نکته جالبی که در حین اجرا با آن مواجه شدم، این بود که از اساس فراموش کرده بودم که آهنگساز این اثر خود من هستم و این راز عجیب صحنه است.»

ارسلان امیری، یکی از نویسندگان فیلم «تی‌تی» با اشاره به این فیلم و «زالاوا» که کارگردانی آن را برعهده داشته، نوشته: یه خانوم مُسنی گفت: تی‌تی خیلی خوب بود. فیلم می‌خواست بگه «کاش همه آدما انسان بودن!» زالاوا درباره چیه؟ گفتم: «زالاوا می‌گه «آخه چیه این انسان»؟!»

■ **دیگه چه خبر**

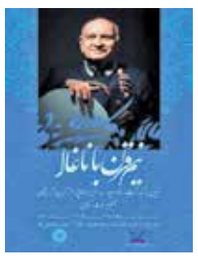

آیین بزرگداشت استاد **وحید اسداللهی** نوازنده پیشکسوت ناغارا و قاوال (دایره) با عنوان «نیم قرن با ناغارا» و رونمایی از آلبوم «توت آغاجی (درخت توت)» امروز پنجشنبه ساعت ۱۵ در مؤسسه فرهنگی اکو برگزار می‌شود. قرار است در این مراسم از تلاش‌های بی‌وقفه و خدمات شایسته استاد وحید اسداللهی نوازنده و هنرمند معروف ایران که در معرفی موسیقی سنتی ایران و آذربایجان تلاش‌های فراوان انجام داده است، تمجید و از سوی دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به ایشان نشان درجه یک هنری، دکترا، اهدا شود. خبری که کیهان کلهر هم در صفحه مجازی‌اش به آن پرداخته است.

نمایش «**خانه خراب**» این شب‌ها در تماشاخانه ملک در حال اجرا است و تا ۱۴ مرداد ماه نیز ادامه دارد. نویسنده این اثر رضا دادویی و به کارگردانی محمدرضا پورحکیمی است. خبری که پرواز همای با انتشار عکسی از ناصر علی پاشا در صفحه مجازی‌اش به آن اشاره کرده است.

جشنواره فیلم ونیز در حالی فهرست فیلم‌های راه‌یافته به دوره هفتادونهم خود را اعلام کرد که نمایندگانی از سینمای ایران در بخش‌های مختلف این رویداد حضور دارند. مانند فیلم سینمایی «جنگ جهانی سوم» ساخته هومن سیدی، «بی‌رؤیا» ساخته آرین وزیر دفتری و به تهیه‌کنندگی هومن سیدی و همچنین وحید جلیلوند نیز با فیلم سینمایی «شب، داخلی، دیوار» نماینده رسمی سینمای ایران در بخش رقابتی این دوره از جشنواره فیلم ونیز محسوب می‌شود. علی شادمان بازیگر سریال یاغی و شهرام مکری در صفحه مجازی خود به این موضوع اشاره داشته‌اند.

■ **در دنیای ادبیات**

نشر ثالث اعلام کرده پنجشنبه و جمعه ۶ و ۷ مرداد، در پیاده‌رو کریم‌خان کتاب‌های آسیب دیده را تا ۵۰٪ تخفیف به فروش می‌رساند. تجربه‌ای که قبل‌تر نشر چشمه، نشر گویا و نشر نگاه هم در این زمینه داشته‌اند. به گفته سینا جعفریه رئیس گالری ثالث، این اتفاق برای دومین بار است که انجام می‌گیرد و به علت بازخورد بسیار خوبی که دریافت شده این پویش تکرار شده است. منظور از کتاب‌های آسیب دیده، کتاب‌هایی هستند که در چاپخانه یا صحافی اشتباهاتی در جلد یا فرم آن رخ داده باشد.

فریبا کلهر، رمان‌نویس و نویسنده ادبیات کودک و نوجوان؛ به کتاب «پایان یک مرد» که اولین رمان او در گروه سنی بزرگسال است اشاره کرده و نوشته: « امروز یک ایمیل از نشر مرکز برایم رسید که کلی خوشحالم کرد که به صورت الکترونیکی در وبسایت طاقچه قرار گرفته. این خبر از این جهت مهم است که دوستان خارج از کشور هم به آن دسترسی خواهند داشت.»

شعر سعدی یک رسانه هویتی است

یادداشت

دکتر الهام باقری
پژوهشگر و مدرس دانشگاه

اینکه برخی شاعران دوست دارند با مخاطب شعر شان بازی کنند و از راه دور یا زمان دیر، این بازی را با هر گونه خواننده خود آغاز کنند و ادامه بدهند، معنایش این است که نه‌تنها آن شاعر از دنیا نرفته، بل آن متن بازیگوش و بازیگر هم نمرده است. حال اگر مخاطبِ سال‌های بعد یا سرزمین‌های دور، آن را بر زبان بیاورد و بازگو کند، شاعر رسالتش را انجام داده و یک رسانه هویتیِ درست و حسابی ساخته‌است. سعدی از این دست شاعران است و همچنان با ما زندگی می‌کند.
دی گفت سعدیا من آن توام به طنز/ این عشوهٔ دروغ دگربار بنگرید
سعدی، انسانی تلفیقی است. در غزل، یک شخصیت دارد؛ در بوستان شخصیتی دیگرو در گلستان، دیگرگونه مردی است. استاد غلامحسین یوسفی در مقدمه «گلستان» گفته: «سعدی، مانند همه ملت ایران است.» موجودی تلفیقی! آمیخته‌ای از اندیشه‌های گوناگون. تاریخ و جغرافیای ایران و جامعه ایرانی، به‌سبب درِ دروازه شرق بودن ایران برای غربی‌ها، همواره ناچار بوده همین شخصیت تلفیقی را داشته باشد. برای همین، ایرانی همان‌قدر که در ذات خودش دیکتاتور است، به همان میزان نیز دموکرات است! درست مانند سعدی.

■ **طنز در کلام سعدی شایع است**

با آنکه هر گفته و نوشته‌ای در گوش مردمان خوش نمی‌آید، بی‌تردید سعدی در تربیت روحی و قوام اخلاقی ما ایرانیان تأثیر داشته است. طنز سعدی در گلستان و بوستان و غزلیات، طنز، در خدمت محتوای دیگر است.
اما چرا طنز؟
طنز، رسانای خوبی برای انتقال پیام است. از بین متن‌ها و شعرهایی که می‌خوانیم، آنها که به طنز آمیخته باشد، بهتر یادمان می‌ماند. تکرار می‌کنیم واثرگذارتر است؛ بویژه اگر قرار باشد پسِ پشتِ طنز، آموزشی، پندی، درسی هم باشد، آن پسِ پشت را بهتر درمی‌یابیم.
یکی از جذاب‌ترین بخش‌های طنز سعدی، حاضرجوابی‌ها و گفت‌وگوهای عاشق و معشوق زمینی و البته در بستر غزل است؛ همان «گفتم/گفتا»هایی که آشناست و از قدیم رسم بوده و شاعران از آن بهره‌ها برده‌اند. شاید قدیمی‌ترین این مدل را در یک قصیده عنصری بتوان دید که سراسرش همین «گفتم/ گفتا»ها را دارد و ازقضا طنزآمیز هم هست. این قصیده طنازانه این‌چنین آغاز شده است: هر سؤالی کزآن لب سیراب/ دوش کردم، مرا بداد جواب.
گفتمش: جز شبت نشاید دید/ گفت: پیدا به شب بود مهتاب.... یکی دیگر از زیباترین «گفتم/گفتا»ها یا همان حاضرجوابی‌ها را در مثنوی «خسرو و شیرین» بین خسرو و فرهاد دیده‌ایم:
نخستین بار گفتش: از کجایی؟/ بگفت: از دار ملک آشنایی/ بگفت: آن‌جا به صنعت در چه کوشند؟/ بگفت: انده خرند و جان فروشند... سعدی هم این روش را دوست داشته، و تک و توک در میان غزل‌هایش استفاده کرده؛ برای مثال، غزلی دارد با مطلع:

ای که رحمت می‌نیاید بر منت / آفرین بر جان و رحمت بر تنت! غزل در توصیف معشوق پیش می‌رود: ای که سر تا پایت از گل خرمن است / رحمتی کن بر گدای خرمن‌ات . ماه‌رویا، مهربانی پیشه کن! / سیرتی چون صورت مستحسن‌ات. ای جمال کعبه، رویی باز کن / تا طوافی می‌کنم پیرامنت...
بعد ادامه می‌دهد تا می‌رسد به:
... گفتم: از جورت بریزم خون خویش / گفت: خون خویشتن در گردنت. گفتم: آتش درزنم آفاق را / گفت: سعدی، درنگیرد با مَنَت! معشوق با حاضرجوابی و استفاده از ترکیب کنایی «درنگیرد با منت» در پاسخ به سعدی که گفته آفاق را از عشق تو به آتش می‌کشم، پاسخ می‌دهد که کل جهان را هم آتش بزنی، به من آسیبی نمی‌رسد؛ انگار تهدید سعدی درمورد آتش زدن افق تا افق جهان، بابت آسیب رساندن به معشوق بوده! اما همان‌طور که «گفتم» سعدی معنای دوم دارد، «گفت» معشوق هم معنای دوم دارم. هر دو با کنایه و ایهام با هم حرف می‌زنند. سعدی از سوزش عشق و داغ فراق می‌نالد و معشوق این‌همه زاری را به هیچ می‌گیرد و به‌کنایه می‌گوید: عاشقت نمی‌شوم که نمی‌شوم!
بازیگوشی دیگر سعدی در این بیت هم این است که مصرع اول را جوری نوشته، که ما را به اشتباه بیندازد و خیال کنیم قصد شاعر، تهدید و پرخاش یا تندخویی به معشوق است؛ اما در مصرع دوم، لحن را عوض کرده و با نرم‌خویی سخن عاشقانه خود را ادامه داده‌است: عزم دارم کز دلت بیرون کنم / و اندرون جان بسازم مسکنت/ از این دست غزل‌ها بسیار دارد. در غزل دیگری با دو پرسش چنین سخن خود را آغاز می‌کند: بازت ندانم از سر پیمان ما که برد؟ / باز از نگین عهد تو نقش وفا که برد؟ ... گفتم لب تو را که: دل من تو برده‌ای / گفتا: کدام دل؟ چه نشان؟ کی؟ کجا؟ که برد؟
این‌همه استفهام انکاری در پاسخ معشوق شاعر، خودش داستان دیگری دارد که در زبان افواه مشهور است به «خود را به کوچه علی چپ زدن»! خواندنیِ این غزل‌ها این است که درمی‌یابیم معشوق شاعر از خود او بازیگوش‌تر است و در سربه‌سر گذاشتن شاعری چون سعدی، کم نمی‌گذارد! به راستی که سعدی مانند همه مردم ایران است. شوخ طبعی و حاضرجوابی‌اش نیز گواهی بر این ادعاست.

نگاه رسول ملاقلی‌پور به انسان نگاه توحیدی بود

اکبر نبوی: انسان موضوع آثار رسول ملاقلی‌پور بود و همیشه در فیلم‌ها به انسان پرداخته است. نگاه او به انسان یک نگاه توحیدی بود. رسول ملاقلی‌پور و ابراهیم حاتمی‌کیا عارف نیستند، اما هنرمند هستند و جهانی فراتر از جهان ماده را می‌بینند و این تفاوت هنرمند با دیگران است.
تمام آثار رسول ملاقلی‌پور و ابراهیم حاتمی‌کیا ضد جنگ هستند. بدون استثنا تمام فیلم‌های خوب دفاع مقدس ما ضدجنگ هستند، تمام اشعار مربوط به دفاع مقدس ضد جنگ است، تمام آثار هنری و کتاب‌های ما که به دفاع مقدس پرداخته، ضد جنگ است. هر ملتی که دفاع می‌کند، کار ضدجنگ انجام داده است..

از صحبت‌های این منتقد و پژوهشگر سینما در نخستین برنامه «سینما پرتره» فارابی

هنرمندان جوان شهرستانی، چشم‌انتظار حمایت

یادداشت

بهارک بی‌گناه
نقاش و گالری‌دار

به‌عنوان گالری‌داری که تاکنون سعی کرده‌ام نمایشگاه‌های بسیاری برای هنرمندان شهرستانی برپا کنم تا این استعدادهای نو اما ناشناخته شکوفا شوند، معتقدم که قطعاً راهکار بسیاری پیش روی گالری‌دارهای تهران و مؤسسات هنری برای حمایت از هنرمندان تجسمی سراسر کشور وجود دارد.
در این روزهای گرم سال که تحریم‌های ناجوانمردانه شرایط محیطی را دشوار و باعث افزایش قیمت برخی از اقلام و نیازهای ضروری مردم شده، وضعیت بازار و اقتصاد هنر نیز چندان رضایتبخش و بی‌غبار نیست. قاعدتاً در شرایط یکسان اقتصادی، تأمین نیازهای اساسی برای همه خانواده‌ها و حتی هنردوستان، اولویت بالاتری از خرید آثار هنری دارد.
به جز برخی از موارد انگشت شمار که بعضاً در مصداق حراجی‌های هنری در خبرهای روزانه می‌شنویم، فضای عمومی عرضه و تقاضا در جامعه هنری، این روزها منجر به رضایتمندی هنرمندان بالاخص آنهایی که از شهرهای کوچک‌تر و برای اولین بار کار خود را در تهران عرضه می‌کنند، نمی‌شود.
هنرمندان پایتخت نشین حداقل این شانس را دارند که به رغم عدم فروش آثارشان، بر اساس پیش‌بینی‌های قبلی خود، از بازدید و حضور دوستان و آشنایان خود در زمان برگزاری نمایشگاه بهره‌مند باشند ولی هنرمندانی که با انگیزه حضور

فعال‌تر و نمایش هنرشان برای مخاطبان و نقادان حرفه‌ای‌تر قصد نمایش آثار خود در نگارخانه‌های پایتخت را دارند، با مشکلات ومعضلات متعددی مواجه می‌شوند. این قشر از هنرمندان که سختی و هزینه حمل آثار خود و اسکان چند روزه در تهران را با هدف فوق متحمل می‌شوند، چندان مورد رغبت و پذیرش نگارخانه‌های پایتخت قرار نمی‌گیرند. احتمال پایین فروش یا حتی بازدید آثارهنرمندان سایر شهرها در تهران و عدم تطابق آیین‌نامه‌ها و ضوابط فعلی ناظر بر فعالیت نگارخانه‌ها با اخذ ورودیه از هنرمندان، اقتصاد پایداری برای نگارخانه‌ها فراهم نمی‌کند، به نحوی که بتوانند هزینه‌های خود را حتی در نقطه سر به سر تأمین کنند.
در این میان هنرمندان جوانی که برای اولین بار آثار خود را که بعضاً آثار فاخری در میان آنها است، می‌خواهند به نمایش بگذارند، حتماً نیاز به حمایت یک نهاد تنظیم کننده در این عرصه دارند. این حمایت می‌بایست به‌صورت نظام‌مند و از طریق نگارخانه‌ها که فعالیت خود را در این نهاد ثبت و ضبط می‌کنند، صورت پذیرد. واضح‌تر آن که، نگارخانه‌هایی که آثار هنرمندان نوپا را به نمایش می‌گذارند چه خوب است که از حمایت مادی در قالب یک دستورالعمل اجرایی نظام‌مند، بهره‌مند شوند و این مکانیزم باعث شود تا اگر احتمالاً آثار این هنرمندان فروش نرفت، خللی در روند ارائه خدمات یکسان به همه اقشار جامعه هنری وارد نشود. ظرفیت هنری در جامعه امروز، بویژه هنرمندان جوان، ظرفیت و استعدادی بی‌بدیل و استثنایی است و این تصمیم‌گیران سازمان‌های هنری امروز هستند که می‌توانند با تصمیمات خلاقانه، فضای عرضه و به تبع آن تقاضای آثار هنری را بهبود و کسب و کاری در شأن هنرمندان برقرار کنند.

گزارشی دست‌اول و سندی معتبر از جنگ

پیشنهاد

گروه فرهنگی/ «ستاره‌های سوخته» مجموعه یادداشت‌هایی برآمده از سال‌ها نبرد رزمندگانی است که طی هشت سال جنگ تحمیلی، برای دفاع از جان هموطنان و خاک سرزمین خود از انجام هیچ فداکاری و تلاشی فروگذار نکردند.
این کتاب دربردارنده مجموعه یادداشت‌های روزانه «گلعلی بابایی» در دوران هشت ساله دفاع مقدس است که از سوی انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران روانه کتاب‌فروشی‌ها شده و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.
«گلعلی بابایی» رزمنده «گردان مالک» است که البته خودش نیز در زمره نویسندگان عرصه دفاع مقدس به‌شمار می‌آید. بابایی که منتقدان ادبی- تاریخی از وی به عنوان نویسنده‌ای صاحب سبک در زمینه ادبیات دفاع مقدس یاد می‌کنند در بسیاری از عملیات‌های لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله(ص) حضور داشته است.
وی دراین روزنوشت‌ها علاوه بر تصویرسازی شرایط سخت حاکم بر صحنه‌های نبرد، به بیان دغدغه‌های خود و هم‌رزمانش در کشاکش جنگ نیز پرداخته است. از جمله نکاتی که سبب تمایز این کتاب در مقایسه با دیگر نوشته‌های مرتبط با دفاع مقدس می‌شود حضور مستقیم وی در صحنه پیکار علیه نیروهای متجاوز بعثی است.

محتوای این روزنوشت‌ها را می‌توان در حکم سندی دست‌اول و معتبر، درباره بخشی از کارنامه عملیاتی گردان مالک نیز دانست.
این روزنوشت‌ها به همت «حسین بهزاد» پژوهشگر و نویسنده حوزه تاریخ‌نگاری دفاع مقدس تنظیم و آماده چاپ شده است. بهزاد سابقه همکاری طولانی مدت با «گلعلی بابایی» را در زمینه تاریخ‌نگاری نبردهای لشکر ۲۷ دارد.
در پایان کتاب نیز آلبومی از تصاویر ارائه شده است.
مضمون «ستاره‌های سوخته» محصول استخراج مندرجات ۷ جلد دفترچه ۱۶۰ برگی، ۲ جلد دفتر یادداشت جیبی به علاوه تک‌نگاری‌های «گلعلی بابایی» از نبردهای والفجر مقدماتی، خیبر، والفجر۸، کربلای۱، بدر، بیت‌المقدس ۷، یک نوبت مأموریت پدافندی در دشت شلمچه و همچنین دو نوبت مأموریت در خطوط پدافندی جبهه مهران است.
گفتنی است که علاقه‌مندان می‌توانند این کتاب و تازه‌ترین محصولات انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران را از طریق سایت https://ketabir.com/ تهیه کنند.

عکس نوشت

نماهنگ «مسافران خورشید» به کارگردانی علی ملاقلی‌پور و تهیه‌کنندگی محمدجواد آشتیانی که از مجموعه کارهای محرمی مرکز موسیقی مأوا سازمان هنری رسانه‌ای اوج است، پنجشنبه ششم مردادماه (امروز) در برنامه «مخاطب خاص» که حوالی ساعت ۲۳ از کربلا روی آنتن شبکه سه سیما می‌رود، برای نخستین بار پخش خواهد شد. در آستانه پخش، از پوستر و تیزر این نماهنگ نیز رونمایی شد. طراح پوستر محمد اسفندیاری و سازنده تیزر نماهنگ «مسافران خورشید» محمدجواد آشتیانی است. آهنگساز این اثر فؤاد سمیعی است. طبق اعلام روابط عمومی این اثر، محرم زینال‌زاده، سیامک ادیب، صدر علیمحمدی، علی اصغر افشار، یاسمین رستمی، بنیامین رستمی، سلدا رقیبی، محمدطاها حاجی قلی و هستی طرزی بازیگران نماهنگ «مسافران خورشید» هستند. شعر این اثر با عنوان «گریز» متعلق به سید حمیدرضا برقعی است.

آیین برادری و شرط یاری
آن نیست که عیب من هنر پنداری
آنست که گر خلاف شایسته روم
از غایت دوستیم دشمن داری

سعدی شیرازی

عاشورا حرکتی در امتداد بعثت و غدیر و چالشی در تبیین انتظار

اصلاح درون محوری‌ترین هدف قیام حسینی

اسماعیل علوی
دبیر گروه پایداری

همه ساله با فرارسیدن ایام ماه محرم، نام اباعبدالله الحسین(ع) و نهضت خونین کربلا به عنوان انعکاس‌دهنده یکی از متعالی‌ترین جلوه‌های روح بشری طنین یافته و تکاپوی محسوسی یک بار دیگر همه‌جا به چشم می‌آید. حقیقتاً چه سری در این نام و قیام هست که هر سال با نزدیک شدن محرم، بدون آنکه احتیاج به یادآوری و تذکر باشد، جوشش و جنبش تازه‌ای در مردم پیدا شده، منابر و مساجد سیاه پوش می‌شوند، بیرق‌های عزا بر سردر خانه‌ها نصب و بدون هیچ اجبار و اکراهی، پول‌ها صرف شده و مجالس و محافل بسیاری برپا می‌شود. مردم اعم از وضیع و شریف، عالم و عامی، با کمال صفا و صمیمیت در عزای حسینی(ع) شرکت و بر مصایب اهل بیت پیامبر و یاران و همراهانش رقت کرده و دل‌هاشان از شوق و محبت پیامبر و آل پیامبر به تپش می‌آید!؟ حقیقتاً این نکته قابل توجه و شایسته تنبه است که احساسات عمیق و بی‌شائبه مسلمانان و بالاخص ما شیعیان نسبت به وجود مقدس سیدالشهدا(ع) از کجا سرچشمه می‌گیرد!؟ احساساتی که خود یک سرمایه عظیم معنوی است و نمی‌توان برای آن قیمت قائل شد. اما نباید از نظر دور داشت که بین داشتن یک سرمایه معنوی و بهره بردن از آن، فاصله زیادی وجود دارد. چه بسا سرمایه‌هایی که به هدر می‌روند یا مدفون مانده و نفعی به دارندگانشان نمی‌رسانند. برای هدر ندادن این سرمایه عظیم، باید جوهره و روح حماسه حسینی(ع) را شناخته و در خودمان زنده نگه داریم. شناخت این روح منجر به برگزیدن مسیر، طرز فکر و رفتاری خواهد شد که عاشورا تکرار نشود و راه‌های دستیابی به سعادت بشر در دسترس باشد. ایام محرم فرصتی است برای یادآوری فداکاری‌های سیدالشهدا(ع) و یاران و همراهانش، فرصتی برای تشریح سیره امام(ع) و روش جباران و ستمکاران، تا مردمانی بیدار باشیم ونسبت به آن چیزی که منجر به واقعه عاشورا شد احساس مسئولیت کنیم. زیرا عاشورا اختصاص به یک زمان و موقعیتی خاص ندارد و هر زمانی ممکن است در اندازه‌های کوچک‌تر به‌وقوع بپیوندد. باید تکلیف عاشورایی خود را بشناسیم تا ارزش‌های آن را درونمان رشد داده و در رفتارمان متبلور کنیم. نهضت عاشورا حرکتی اصلاحی بود که در صورت شناخت اهداف آن موجب جریان یافتن ارزش‌های والا و متعالی در بطن باور افراد و اجتماع خواهد شد.
اصلاح در ادبیات دینی، عرضه آموزه‌های سره و ناب ملهم از کتاب و سنت و جریان‌دهی آن در تمام شئون حیات فردی و اجتماعی است. اهتمام امامت شیعه نیز در رویکرد اصلاحی، هدایت و اصلاح فراگیر جامعه در راستای تعالیم مکتب اسلام است. سرشت آدمی دارای ویژگی خاصی است که اگر به حال خود واگذاشته شود، حالت حیوانی پیدا می‌کند و با خوی حیوانی در حق دیگران ظلم روا می‌دارد. همگان از حیث نیرو و قدرت فکر مساوی آفریده نمی‌شوند. بنابراین در چنین شرایطی آنها که قوی‌ترند به حکم حب نفس، منفعت طلبی، حرص و خودپسندی به حقوق دیگران تجاوز کرده و افراد ضعیف را بدبخت و بیچاره می‌کنند.
در چنین وضعیتی اجتماع دچار ناهنجاری‌های بسیار می‌شود و کاری از دست دین تحریف شده نیز برای نجات بشر برنخواهد آمد. چیزی از سعادت، آسایش و بلندی روح باقی نمانده، انواع فساد اخلاقی در میان مردم رواج می‌یابد. راستگویی، وفا و امانت از بین می‌رود. برادری و تعاون نابود می‌شود. بغض و دشمنی پدید می‌آید و اجتماع پر از مردمی می‌شود منحط و فرومایه که مایه فکری و عقلی را از دست داده‌اند. اینچنین مردمی در کار معاش و در کار معاد هر دو فرو می‌مانند و در هر دو نشئه دچار زیان و خسارت می‌شوند. حال آنکه مقتضای لطف خداوندی آن است که هر مخلوقی به کمال مطلوب خودش نائل شود و کمال مطلوب انسان آن است که در زندگی دنیا بهترین زندگی را داشته باشد و در آخرت هم به عالی‌ترین درجه‌ای که از برای او میسر است برسد. اما پس از رحلت پیامبر(ص) بر اثر تغییرات وسیع اجتماعی، سیاسی و فرهنگی نظام عقیدتی اسلام با بدعت مواجه و سنت رسول خدا(ص) میرانده شد.
خرافه‌ها، گرایش‌های انحرافی و باورهای سخیف، لباس دین پوشیده و به جای عقیده اسلامی مطرح شدند. توحید و یکتاپرستی با همه ملزومات آن جای خود را به شرک و فردپرستی داده و ریا و دورویی رواج یافت. ساده‌زیستی و سلوک معمولی و به دور از تشریفات دوران پیامبر اکرم(ص) تبدیل به اشرافیت طاغوتی و تبختر و تفرعن حکومتگران شد. فهم رایج دین بر اثر دست درازی حاکمیت در آنچه که رسول‌الله(ص) از جانب خدا آورده بود با امور بیگانه در آمیخت. در چنین شرایطی اباعبدالله‌الحسین(ع) با عزم احیای سنن الهی، اصلاح جامعه و نقد قدرت حاکم قدم در راه قیام گذارد و حرکتی کانونی در تاریخ بشر پدید آورد؛ حرکتی که به مصداق «کل یوم عاشورا و کل ارض کربلا» ظرفیت ساماندهی امواج اعتراضی علیه ظلم، ریاکار، دروغ، نفاق و... را در موقعیت‌های جغرافیایی و زمانی مختلف داراست. فرایند حرکت اصلاحی امام حسین(ع) در دو قلمرو تربیت افراد و نقد قدرت بر اصول اندیشه ناب استوار است و شناخت روح و جوهره آن در گرو شناخت اهداف «بعثت»، «غدیر» و «انتظار» است، موضوعی که از شماره بعد به آن خواهیم پرداخت.